

सन २०२३-२४ या आर्थिक वर्षात महाराष्ट्र घरेलू कामगार कल्याण मंडळातर्फे जिवित नोंदणी घरेलू कामगारांना संसार उपयोगी भांडी भेटवस्तू वाटप करण्यास प्रशासकीय मान्यता देणेबाबत.

महाराष्ट्र शासन

उद्योग, ऊर्जा, कामगार व खनिकर्म विभाग

शासन निर्णय क्रमांक:- घरेलू-१२२४/प्र.क्र.२/कामगार-७अ

हुतात्मा राजगुरु चौक, मादाम कामा रोड, मंत्रालय, मुंबई - ४०० ०३२.

दिनांक:- २२ फेब्रुवारी, २०२४.

वाचा:-

१. विकास आयुक्त (असंघटित कामगार), महाराष्ट्र राज्य, मुंबई यांच्या दि.०४.०१.२०२४ च्या पत्रांन्वये प्राप्त प्रस्ताव.
२. उद्योग, ऊर्जा, कामगार विभाग शासन निर्णय क्र:-भांखस-२०१४/प्र.क्र.८२/भाग-३/उद्योग-४, दि. ०१.१२.२०१६.

प्रस्तावना :-

महाराष्ट्र घरेलू कामगार कल्याण मंडळ अधिनियम २००८, अन्वये राज्यात घरेलू कामगार मंडळाची स्थापना करण्यात आली आहे. महाराष्ट्र घरेलू कामगार कल्याण मंडळामार्फत घरेलू कामगारांची नोंदणी करण्यात येवून, त्यांच्यासाठी कल्याणकारी योजना राबविण्यात येते. सद्यस्थितीत मंडळामार्फत अंत्यविधी सहाय्य योजना राबविण्यात येते, यात मृत घरेलू कामगारांच्या कायदेशीर वारसास रुपये २०००/- अंत्यविधी सहाय्य देण्यात येते. तसेच प्रसूती लाभ महिला घरेलू कामगारांना दोन अपत्यपर्यंत रुपये ५०००/- इतकी मदत देण्यात येते.

राज्यात साधारणतः आजमितीस १० लाख घरेलू कामगार कार्यरत असल्याचे दिसून येते. तथापि, घरेलू कामगार कल्याणकारी मंडळावर जिवित नोंदणी असलेल्या घरेलू कामगारांची संख्या अत्यंत अल्प आहे. घरेलू कामगाराची नोंदणी वाढविण्यासाठी विकास आयुक्त (कामगार) व कामगार आयुक्त कार्यालयामार्फत वेळोवेळी प्रयत्न करण्यात येत आहे. तथापि, सक्षम अशा योजना अभावी घरेलू कामगारांची नोंदणी अल्प प्रमाणात होत असल्याचे दिसून येते. यानुषंगाने विकास आयुक्त (असंघटित कामगार) यांचे कार्यालयामार्फत त्यांच्या दिनांक ०४/०१/२०२४ रोजीचा पत्रान्वये घरेलू कामगार कल्याण मंडळातील नोंदणीकृत असलेल्या घरेलू कामगारांना इमारत व इतर बांधकाम कामगार कल्याण मंडळ यांच्या धर्तीवर संसार उपयोगी भांडी भेटवस्तू वाटप करणेबाबतचा प्रस्ताव प्राप्त झाला होता. सदर प्रस्तावास प्रशासकीय मान्यता देण्याची बाब शासनाच्या विचाराधीन होती.

शासन निर्णय :-

सन २०२३-२४ या आर्थिक वर्षामध्ये महाराष्ट्र घरेलू कामगार कल्याण मंडळ अधिनियम २००८, या कायद्याची प्रभावी अंमलबजावणी करणे, तसेच महाराष्ट्र घरेलू कामगार कल्याण मंडळामार्फत घरेलू कामगारांची नोंदणी/ नुतणीकरण वाढविणे, याअनुषंगाने योजना राबविण्यासाठी जिवीत/ सक्रीय नोंदीत असलेल्या घरेलू कामगारांना संसार उपयोगी भांडी संच वाटप करण्याबाबतचा निर्णय घेण्यात येत आहे.

याबाबत विकास आयुक्त (असंघटित कामगार) महाराष्ट्र राज्य यांच्या दि.०४.०९.२०२४ च्या प्रस्तावास याद्वारे प्रशासकीय मान्यता देण्यात येत आहे. इमारत व इतर बांधकाम कामगार कल्याण मंडळाने निविदा प्रक्रिया राबवून अंतिम केलेल्या मे.मफतलाल इंडस्ट्रीज लि. या पुरवठादारास कार्यादेश देण्यात यावा.यासाठी लागणारा निधी सन २०२३-२४ या आर्थिक वर्षासाठी महाराष्ट्र घरेलू कामगार कल्याण मंडळाच्या मागणी क्र. के-४, मुख्यलेखाशीर्ष २२३०-कामगार व सेवायोजन या लेखाशीर्षाखालील (२२३० ५३४५) करण्यात आलेल्या तरतुदींमधून करण्यात येईल अथवा घरेलू कामगार कल्याण मंडळाकडे शासकीय अनुदानामधून जो निधी संचित आहे त्यातून करण्यात येईल.

३. संसार उपयोगी भांडी वाटप करताना खालील अटीचे पालन करण्यात यावे.

१. घरेलू कामगार लाभार्थी दि.१५.०२.२०२४ पूर्वी प्रत्यक्ष सक्रिय/जिवीत नोंदणीकृत असल्याची खात्री करून घ्यावी.
२. सदर वाटप तातडीने होण्यासाठी विकास आयुक्त (असंघटित कामगार) यांनी कार्यपद्धतीबाबत आवश्यक ते आदेश निर्गमित करावेत. महाराष्ट्र घरेलू कामगार कल्याण मंडळ अधिनियम २००८ कलम १५(३) मधील तरतूद सर्व जिल्हास्तरीय कार्यालय प्रमुखांना तंतोतंत लागू राहिल.
३. सदर वाटप जलद गतीने होण्यासाठी व लाभार्थ्यांच्या सोईच्या दृष्टीकोनातून कामगार आयुक्तांच्या जिल्हास्तरीय कार्यालय प्रमुखामार्फत करण्यात यावी.
४. वरील कार्यपद्धतीप्रमाणे भांडी वाटप करण्याबाबतचे कार्यादेश व कंत्राटदारासोबत करारनामा आणि राज्यस्तरावरील नियंत्रण व समन्वय, विकास आयुक्त (असंघटित कामगार) यांनी करावे.
४. संसार उपयोगी भांडी वाटपासाठी विशेष मोहीम हाती घेऊन खर्चाची उपयोगिता प्रमाणपत्रे व त्याबाबतचा तपशिल विकास आयुक्त (असंघटित कामगार) कार्यालयाने शासनास दरमहा सादर करावा. याबाबतची देयके विकास आयुक्त (असंघटित कामगार) कार्यालयाने अदा करावीत.
५. शासन निर्णय, उद्योग, ऊर्जा व कामगार विभाग, क्र- भांखस-२०१४/प्र.क्र.८२/भाग३/उद्योग-४ दि.०९.१२.२०१६ मधील परिशिष्ट १२ नुसार वस्तूची खरेदी करतांना मालाच्या दर्जाविषयी तपासणी मान्यताप्राप्त संस्थांकडून करून घेण्यात यावी.

६. सदर प्रशासकीय मान्यता उद्योग, ऊर्जा, कामगार व खनिकर्म विभागाच्या उद्योग-४ या कार्यासनाच्या अनौपचारिक संदर्भ क्र. ०८/२०२४ च्या अनुषंगाने देण्यात आलेल्या अभिप्रायास अनुलक्षून निर्गमित करण्यात येत आहे.

७. सदर शासन निर्णय वित्त विभागाचा, शासन निर्णय क्र. विअप्र २०१३/प्रक्र ३०/२०१३/विनियम, भाग-२, दिनांक १७ एप्रिल, २०१५ अन्वये वित्तीय अधिकार नियमपुस्तिका १९७८, भाग पहिला, उप विभाग दोन यामधील अ.क्र.८, नियम क्र.१७ (अ) अन्वये प्रशासकीय विभागास प्राप्त अधिकारान्वये निर्गमित करण्यात येत आहे.

८. सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा सांकेतांक क्र. २०२४०२२२१९३८३२७२१० असा आहे. सदर शासन निर्णय डिजीटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करून काढण्यात आला आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने.

(स्व. य. कापडणीस)

उप सचिव, महाराष्ट्र शासन

प्रत,

- १) मा. राज्यपाल, महाराष्ट्र राज्य यांचे प्रधान सचिव, राजभवन, मुंबई
- २) मा. मुख्यमंत्री, महाराष्ट्र राज्य यांचे प्रधान सचिव, मुख्यमंत्री सचिवालय, मंत्रालय, मुंबई.
- ३) मा. उप मुख्यमंत्री, महाराष्ट्र राज्य यांचे प्रधान सचिव, उप मुख्यमंत्री कार्यालय, मंत्रालय, मुंबई.
- ४) मा. प्रधान सचिव (कामगार), उद्योग, ऊर्जा, कामगार व खनिकर्म विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
- ५) विकास आयुक्त (असंघटित कामगार) यांचे कार्यालय, प्रभादेवी, मुंबई -१३
- ६) मा. मंत्री (कामगार) यांचे खाजगी सचिव, मंत्रालय, मुंबई.
- ७) महालेखापाल -१/२, (लेखा व अनुज्ञेयता/लेखा परीक्षा), महाराष्ट्र राज्य, मुंबई.
- ८) अधिदान व लेखा परीक्षा अधिकारी, मुंबई.
- ९) निवासी लेखा परीक्षा अधिकारी, मुंबई.
- १०) उप सचिव (कामगार -७ अ) उद्योग, ऊर्जा, खनिकर्म व कामगार विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
- ११) अवर सचिव (प्रशासन-१), उद्योग, ऊर्जा, खनिकर्म व कामगार विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
- १२) मे. मफतलाल इंडस्ट्रीज लि. ५ वा मजला, मफतलाल हाउस, एच टी पारेख मार्ग, बॅकबे रिक्लमेशन, मुंबई ४०० ०२०.
- १३) निवडनस्ती (कामगार-७ अ), उद्योग, ऊर्जा, खनिकर्म व कामगार विभाग, मंत्रालय, मुंबई.